

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

4. De potestate absoluendi ab hac censura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

efficaces esse. Contrarium tamen communis sententia defendit casu quo abfit dolus, quia ea secreta obsecratio, & occulta expectatio delinquentis neque occasio est, ut ipse delinquat, neque impedit, quin turpiter agentem iuvenias, est inuenias quæsitum, & expectatum. Sic Nauarr. lib. 5. consilior. tit. de sententia excommunicat. cons. 41. & in sum. cap. 27. num. 84. Molin. disp. 5. ad finem. Auila 2. p. de censur. cap. 5. disp. 3. dub. 13. casu 16. Coninch. disp. 12. dub. 15. num. 196. Bonac. t. 3. de censur. disp. 2. quasi. 3. pun. 6. sect. 4. num. 6. Secus verò esset si per dolum, vel fraudem delinquentem adduceres, vt in delicto deprehensum percuteres, quia eo casu non effugies censuram: Si cuti pluribus firmat Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 27. numero 23. in fine. Nauarr. Molina, Auila, Coninch. Layman. Bonacina locu allegati. Neque enim æquum est, vt Ecclesia deceptionibus iniquis fauere. Præterquam quòd in eo euentu non percutis turpiter inuenient, sed quæsitum, & dolose adductum.

§. IV.

De potestate absoluendi ab hac censura.

- 1 Hac absolutio Pontifici reseruatur.
- 2 Declaratur qua sit percussio atrox, grauis, & leuis.
- 3 A quacunque percussione absoluere potest Legatus à latere.
- 4 Ab excommunicatione ob leuem percussione potest Episcopus.
- 5 Ab excommunicatione ob grauem & enormem solus Pontifex, eiusve Legatus.
- 6 Excipiuntur impuberes.
- 7 Item mulieres.
- 8 Item Religiosi eiusdem Monasterij se percutientes.
- 9 Percutiens regularem sub alio Prelato constitutum, absoluendus est à suo Prelato præsentè Prelato offensi.
- 10 Quid si regularis secularis clericum percutiat.
- 11 Episcopus religiosos exemptos ex consensu suorum Prælatorum potest absoluere, sicut non exemptos.
- 12 Si Prælatus nolit eam licentiam concedere, cum impotens sit absoluere, poterit ipse Religiosus adire Episcopum, & ab eo absolutiorem impetrare.
- 13 Non potest Religiosus exemptus adire Episcopum pro absolutiõne obtinenda renuente proprio Prelato, vel illo incon-sulto.
- 14 Si nolit Prælatus potens absoluere absolutiõnem concedere, non obinde potest Religiosus adire Episcopum, nisi constet iniuste denegare absolutiõnem.
- 15 Clerici in eadem domo commorantes possunt ob grauem percussione ab Episcopo absolui.
- 16 Itemotarius qui prætextu sui officij Clericum percutit.
- 17 In mortis articulo potest Episcopus, & eo deficiente quislibet Sacerdos.
- 18 Eadem facultas conceditur, quoties ad Sedem Apostolicam, vel eius Legatum diffisilis fuerit recursus.
- 19 Virtute Conc. Trident. conceditur Episcopis facultas absoluendi ab hac excommunicatione, ob delictum occultum.
- 20 Qualiter hæc absolutio præstanda sit?

Hæc absolutio Pontifici est reseruata in dicto cap. si quis suadente, præter mortis articulum. Sed quia aliis capitibus hæc reseruatõ temperata est, & aliis inferioribus Prælatis absolutio concessa, oportet casus sigillatim explicare.

1 Sed in primis præmittendum est aliam esse percussione enormem, seu atrocem, aliam grauem, & mediocrem, aliam leuem, non quidem leuem, in ratione culpæ, cum necessarid hæc excommunicatio culpam lethalem requirat, sed leuem comparatione aliarum percussione quæ graues, & atroces sunt. Vt rectè aduertit Molina tract. 3. disputat. 17. numero 1. Nauarr. capite 27. numero 91. Sayrus lib. 3. capite 28. numero 3. Percussio enormis, atrox, & grauis sumitur, tum ex facto ipso, tum ex qualitate personæ offensæ, & offendentis, tum ex aliis circumstantiis. Ex facto ipso, si percussio fiat cum graui læsione corporis, vt si aliquod membrum detruncetur, vel ita debile reddatur, vt vix possit suo munere fungi. Item si sanguis in abundantia effusus sit, aut de facto effunderetur, nisi per accidens detentus esset, iuxta capit. cum illorum. §. si quis de sententia excommunicat. Quod intelligendum est, quando hæc copia sanguinis ex læsione prouenit, non ex dispositione membri læsi, quippe percussio leuis in naribus ob eorum flexibilitatem copiosum solet sanguinem effundere: vt rectè aduertit Glossa dicto cap. cum illorum. Quinimò esto parum, vel nihil sanguinis effundatur, nullumve membrum detruncetur, inuicilè reddatur, potest grauis, imò atrox percussio contingere, vt si fustibus grauitè quis percuteretur, pedibus conculcetur, ictibus premeretur; longo tempore in obscuro & caliginoso loco violenter detineretur. Vt notauit Syluest. verbo ab-

solutio 4. Molina dicta disput. 17. num. 2. Suarez disp. 22. sect. num. 89. Ex parte personæ offensæ, & offendentis grauis, & enormis percussio censenda est quæ per se leuis esset: vt si percuteres Episcopum, Abbatem, proprium Superiorem, Iudicem, Patronum, herum, aliumve in dignitate constitutum: §. atrox, in fine. de iniuriis. leg. prator. ff. eodem tit. Vel si secularis percuteret Religiosum, vel homo infimæ sortis nobilem Ecclesiasticum: iuxta leg. item apud Laborem §. quod ait prator. & leg. sed si venis. §. quadam iniuria, ff. de iniuriis. Hæc enim percussiones graue scandalum generant, & tanquam graues iniuria reputantur. Ex aliis verò circumstantiis censenda est percussio grauis, primò quoties fuerit grauitè ignominiosa, vt si extensa palma Ecclesiasticum in facie percuteretur, vel fustibus impeteretur, pedibus conculcetur iuxta; §. atrocitas sit. de iniuriis. Secundò si percussio sit in ore, oculo, aut facie grauis reputari solet, quæ inflicta in alia parte corporis leuis esset. Vt colligitur ex dicto §. atrox, & ex leg. prator. editus. ff. de iniuriis. & leg. regia 20. tit. 11. part. 7. Tertid ex parte loci vt si in platea, theatro, publicòve conuentu contingat. Quartò ex parte temporis, vt si Ecclesiasticum facris vestibus indutum, vel paratum ad Diuina celebranda, vel coram Reges Prælato, aliaue persona in magna dignitate constituta percussio fiat. Vt ex legibus relatis comprobatur Molina tract. 3. disputat. 40. numero 5: & generaliter quoties ex percussione graue scandalum generatur, statimque Ecclesiasticus grauitè contemnitur, percussio grauis censenda est. Ex prædictis percussionebus quæ grauis, quæ enormis censenda sit arbitrio prudentis pensatis circumstantiis relinquatur. In casu dubio diaceclano committitur iudicium, si absolutio pro foro externo, & conscientie adhibenda est. Si verò pro foro conscientie tantum præstanda sit, committitur ei qui potestatem habet absoluendi. Quod si re perpena dubius existit iudicare debet grauem esse percussione: vt decidit in Extrinsec. Ioann. XXII. qua incipit Perleitus, relata à Coarctu. cap. alma. mater. i. p. §. 9. num. 2. Nauarr. cap. 27. num. 92. Molin. disp. 17. num. 3. Sayro cap. 28. n. 8. Suarez, sect. 1. num. 88. & aliis. Ex his constat quæ leuis percussio sit, illa igitur erit, quæ cum sufficiens sit ad peccatum mortale constituendum, autamen non attingit grauitatem supra dictarum percussione. His positis.

Dico primò à quacunque percussione absoluere potest tam in foro conscientie, quam externo vltra summum Pontificem Legatus à latere iuxta capit. ad eminentiam, de sententia excommunicat. tam eos qui sunt de prouincia, ad quam destinatur Legatus, quam quosuis alios ad ipsum concitantes à die quo curiam Romanam egredietur, vsque ad diem quo ipsam regrediens ingreditur. Vt ex communi doctore Glossa & Panormit. in cap. excommunicatus, de officio legati. Verùm Legatus Nuntius qui à latere non est, absoluere potest eos qui sunt de sua prouincia legationis, & dum in ea prouincia existit & non alios. Vt colligitur ex dicto cap. excommunicatus. Legatus verò natus, sic dictus, quia officium legati nascitur cum dignitate ex priuilegio Sedis Apostolicæ. Vt contingit Archiepiscopo Cantuariensi Cap. 1. de officio legati. Hic igitur Legatus ratione legationis nullam specialem potestatem habet absoluendi ab hac excommunicatione, sed eam gaudet, qua reliqui Ordinarij. Vt constat ex d. cap. excommunicatus. Et tradit Mol. disp. 58. per totum.

Dico secundò ab excommunicatione contracta ob leuem percussione potest Episcopus sibi subditos absoluere in vtroque foro. Vt colligitur Panormit. & communiter Doctores ex cap. peruenit, de sententia excommunicat. & ex dicta Extrinsec. Ioann. XXII. qua incipit Perleitus. Sed an hæc potestas extendatur ad quoslibet alios Prælatos iurisdictionem quàm Episcopalem habentes? non conueniunt Doctores. Negant Felin. & Panormit. in dicto cap. peruenit. Syluest. verbo absolutio 4. numero 5. quos sequitur Molina tractat. 3. disputat. 19. numero 2. Ducuntur, quia Pontifex in dicto cap. peruenit, committit Episcopo, vt fratri hanc potestatem. Inquit enim Textus Tua fraternitatis arbitrio duximus committendum. Hæc qui nullus inferior Episcopo frater à Pontifice nuncupatur, sed filius. Non igitur censenda est hæc potestas alia ab Episcopo concessa, sed hæc ratio infirma videtur. Pontifex namque quia loquebatur cum Episcopo nomine fratris vsus fuit, non quia velle hanc potestatem Episcopali tantum characteri annectere. Hæc enim potestas non Episcopo ratione iurisdictionis conceditur: alias eam delegare non posset, neque illius Vicario generali communicaretur, vt ipse Molina communicatam esse censet. Quapropter verius existimo quoscunque Episcopali iurisdictione gaudentes hanc habere potestatem.

Dico tertid ab excommunicatione contracta ob grauem, & à fortiori ob enormem Clerici percussione iure communi spectato, nullus alius præter Pontificem, eiusve Legatum absoluere potest, exceptis aliquibus casibus in iure expressis. Primò impuberes siue masculi, siue femine etiam ob enormem percussione absolui ab Episcopo possunt, tamen si post pubertatem absolutiõnem petant; quia beneficium illis

illis semel indultum non extinguitur ob superuenientiam pubertatis, vt colligitur ex cap. 1. & cap. quoniam, & cap. fin. & ibi Panormit. de sententia excommunicat. Et notat Sayrus lib. 3. cap. 2. num. 20. Molin. disp. 59. num. 3. Suar. disp. 22. sect. 1. num. 69. Bonac. t. 3. disp. 2. quest. 3. q. 6. sect. 5. num. 12. Neque hæc facultas extendenda est ad excommunicationem in iuuentute contractam, vt aliqui Doctores immerito aurtant; quia nullo fundamento nititur; vt aduertit Bonac. supra. Periculum enim si aliquid habent iuvenes Sedem Apostolicam adeundi, prælati Ordinarii potestatem absolvendi non absolutam, sed cum obligatione comparandi, sicut de aliis impeditis dicentur.

Secundo absolui possunt mulieres cuiuscunque ætatis, & conditionis sint, esto percussorem enormem fecerint potestatem Sedem Apostolicam adire; quia periculosa a iure censetur illarum peregrinatio: habetur cap. mulieres, & cap. molitur, de sententia excommunicat. Et tradit ibi Panormit. & Doctores communiter. Ex quo à fortiori constat moniales absolui posse, sicuti deciditur cap. de monialibus, de sententia excommunicat. c. 10.

Tertio, Religiosi eiusdem monasterij se percussentes absolui possunt à Prælo supremo eiusdem conventus, scilicet ab Abbate, Priore, Guardiano, Rectore, Præposito, & à fortiori à Provinciali, & Generali, dummodo percussio atrocis non fuerit: habetur c. Monachi, de sententia excommunicat. In quo Textu licet nulla sit limitatio ad percussionem leuem, vel grauem, sed absolute committatur facultas absolvendi Superiori eorum: attamen in cap. canonica, eodem tit. restringitur, nisi excessus, difficilis fuerit, & enormis, propter quem merito ad Ecclesiam Romanam sit recursus habendus, & tradunt alij relati Nauarr. cap. 27. num. 92. Suar. disp. 22. sect. 1. num. 73. Tolet. lib. 1. cap. 32. num. 8. & Sayrus lib. 3. cap. 1. cap. 23. num. 10. & seqq. Molina tract. 3. disp. 60. num. 1. Paul. Layman. lib. 1. tract. 5. par. 2. cap. 5. circa finem. Idem dicendum est de Commendatariis Ordinis D. Ioannis, qui per Priorem conventus absolui possunt, sicuti alij Religiosi iuxta Textum in cap. canonica de sententia excommunicat. Et notant Doctores nuper relati.

Quod si Religiosus percussit regularem ab alio Prælo constitutum absolui debet à suo Prælo, præsentem tamen Prælo offensus, vt ex vtriusque consensu satisfactio imponatur. Sicuti colligitur ex cap. cum illorum, de sententia excommunicat. & notat Panormit. Host. ensis & alij ibi. Mol. Sayrus. Suar. Layman. supra. Poterit autem Prælati offensus suas vices Prælo offensus committere, vt ipse suo arbitrio poenam condignam imponat, si enim Prælati absolvendi delegare potestatem alteri potest, cap. fin. de officio Iudicis ordinarij, cur non Prælati offensus potest impositionem, & satisfactionem iniuriæ? cum vterque iurisdictione ordinaria veatur. Atque ita tradit Syluest. verbo absolutio §. num. 5. Molina Sayrus, Layman. supra. In euentu autem quo Prælati dissonderint in satisfactione imponenda, quia Prælati offensus aeternam exigitea, quam offendentis Prælati designat, eligendus est tertius arbiter, qui cum ipis iudicium ferat: semper tamen absolutio impolitio, executioque poenæ Prælo offendentis, vtpote verò illius Superiori competit. Sic Syluest. Mol. & Layman. loc. cit.

Verum si regularis non regularem, sed sæcularem Clericum percussit, non à suo Prælo præsentem Episcopo, sed ab ipso Episcopo tantum absolui poterit, modo percussio leuis fuerit. Sicuti deciditur cap. religiosi sententia excommunicat. in 6. Inuncto cap. cum illorum, eodem tit. Et tradit Gioffa ibi. & in d. cap. peruenit, eodem tit. Mol. disp. 60. n. 4. Layman. dicto c. 5. in fine. Notuiti verò siue ante ingressum, siue post percussiones Religiosum, vel clericum sæcularem absolui poterit ab eodem Prælo, à quo alij Religiosi eiusdem domus possunt; quia in favorabilibus nomine Religiosi comprehenditur: vt adnotatur in c. cum illorum, de sententia excommunicat. hoc tamen discrimine, nam notuiti si ante professionem de monasterio egrediat obligatus est Sedi Apostolicæ se præsentare; alioquin in similem excommunicationem incidet, iuxta cap. eos qui de sententia excommunicat. in 6. quia ob temporale impedimentum scilicet ne vagaretur, concessa illi fuit absolutio. Vt aduertit Sayrus lib. 3. cap. 28. num. 13. Molina disp. 60. num. 3. Layman. lib. 1. tract. 5. par. 2. cap. 5. in fine. Qui Doctores rectè moment hæc de Religiosis intelligenda esse, spectato iure communi. Nam si eorum specialia privilegia spectentur possunt omnes Religiosi à suis Prælati absolui ab excommunicatione etiam ob enormem lesionem contracta, vt constat ex privilegio Minorum, verbo absolutio ordinaria ad fratres §. 1. & 3. & ex compendio nostrorum privilegio verbo absolutio.

Difficultas autem grauis est An Religiosi exempti absolui possint ab hac excommunicatione, & à quolibet alio peccato ab Episcopo, seu eius Vicario, sicuti possunt alij Religiosi non exempti; Et quidem consentiente Prælo id fieri posse pro certo habendum est. Nam si Prælati habet potestatem ab ea excommunicatione absolvendi consen-

tiens vt Episcopus absoluat, tacitè illi facultatem delegat. Si verò ea potestate caret, non sunt censendi Religiosi in hac parte exempti, aliàs exemptio illis præiudicaret, & deterioris conditionis redderet; quod credendum non est, maxime cum hac exemptio in fauorem Religionis statuta. Religiosis autem paci, & quieti non leuiter noceret exemptio Religiosorum, quæ Episcopis denegaret potestatem eos absolvendi; & ipsorum Prælati non concederet, siquidem eo casu cogrentur Religiosi vagari. Assendum igitur est de consensu Prælati posse Episcopum Religiosos exemptos absolueri. Sic tradit Syluest. verbo absolutio, §. numero 2. & 3. Molina tract. 6. disp. 61. num. 4. Suar. t. 4. in 3. p. d. disp. 30. sect. 2. num. 3. & t. 5. de consur. disp. 41. sect. 2. num. 12. Henriq. lib. 6. de poenit. c. 16. num. 8. & lib. 7. de indulgent. c. 2. §. num. 2. & lib. 10. c. 20. n. 2. & lib. 14. c. ult. num. ult. Aulla 2. p. de cens. c. 7. disputat. 1. ad b. 6. Sanch. alijs relatis, lib. 4. de calog. cap. 39. 32. & seqq. colligiturque ex c. luminoso, 18. q. 2. vbi habetur Episcopum posse exercere iurisdictionem de consensu Abbatis in Monasterio exempto. Neque obest hanc exemptionem Religioni concedi, nam ipsamet Religio consentit medio Prælo in subiectionem Religiosi Episcopo factam vtpote sibi conuenientem.

Quod si Prælati impotens hanc absolutionem præstandi nolit eam licentiam Religioso concedere, poterit ipse Religiosus ex tacito suæ Religionis consensu Episcopum adire, & ab eo absolutionem impetrare. Et idem est si longè ab his, aut alio modo impediatur, ne in subiectionem consentiat, vt bene tradit D. Airon. 3. p. tit. 24. cap. ult. §. 1. v. 1. & nota. Syluest. verbo Apostasia, quest. 8. n. 11. ad finem. Henriq. lib. 6. de sacram. poenit. cap. 16. n. 8. Sanch. lib. 4. in decal. cap. 39. num. 5. Quia non est verisimile Pontificem velle destitui Religiosos exemptos remedio, non exempti gaudent, censendūque est per epicheiam hic casus ab exemptione exceptus.

Verum si Superior Religiosi exempti potestatem habeat eum ab excommunicatione, aliisque peccatis absolvendi, grauior est dubitatio: An possit Religiosus inconsulto suo Superiore, vel illo reuente absolutionem concedere; subici Episcopo pro impetranda absolutione? Affirmare videntur Federic. Ioann. de Lignano, & alij relati à Panormit. in cap. significasti, num. 11. de Foro competentij, & 2. Syluest. verbo Absolutio, §. num. 2. quia hæc exemptio in fauorem Religiosorum facta est: possunt ergo ipsi cedere, argum. cap. ad Apostolicam, de Regularibus. & leg. in conscribendo. Cod. de Episcopis, & Clericis. Sed contrarium omnino tenendum est cum Panormit. Syluest. aliisque Doctores, quos refert, & sequitur Sanch. lib. 4. in decal. cap. 39. num. 2. §. 2. & 36. Molina disp. 61. num. 3. & seqq. Bonac. t. 3. de consur. disp. 2. quest. 3. p. 6. sect. 5. num. 9. Quia hoc privilegium exemptionis non tam in fauorem singulorum Religiosorum, quam totius Religionis introductum est. Ergo singuli Religiosi cedere non possunt. Præterea ex vi huius exemptionis extracti sunt Religiosi à iurisdictione Episcoporum, & integrè, plenèque subiecti suis Prælati regularibus. Cederet autem in præiudicium iurisdictionis regularis, si vnusquisque Religiosus se posset pro libito ab ea subtrahere. Ergo dicendum est id minime fieri posse. Item ex eo quod Archiepiscopus nequit iurisdictionem in Suffraganeos exercere, nisi in certis casibus non possunt Suffraganei pro libito, & inconsulto suo proprio Prælo Archiepiscopo subici pro absolutione impetranda. At Episcopus in Religiosos exemptos minorem habet iurisdictionem, quam Archiepiscopus in Suffraganeos; vt bene ponderat Panormit. in dicto cap. significasti. Ergo minus possunt Diacæfano subici.

Quod si Prælati regularis nolit per se, vel per alium absolutionem concedere in sciendum est, an iuste eam denegat, vel iniuste. Nam si iuste eo quod atrocitas delicti peccati cogere Religiosum Sedem Apostolicam adire, nequaquam poterit regularis à Diacæfano absolui. At si manifestè constet iniuste absolutionem denegare, (quod raro, vel nunquam contingerit) poterit Religiosus Episcopo subici, & ab eo absolutionem obtinere; quia eo casu cogentur Religio, vel Pontifex iurisdictionem Diacæfano concedere. Tum quia Superior regularis exemptione abutitur. Tum quia sic Religiosus iniuste vexatur, illiusque exemptio cedit in Religionis præiudicium. Atque ita docent Sanch. Mol. & Bonac. loc. alleg.

Quarto Clerici in eadem domo commorantes siue ex redditibus communibus alantur, vti contingit in Seminarijs Concilij Tridentini, & Collegijs vniuersitatum, siue vnusquisque ad sui sustentationem concurrat, vt in conuictorijs scholasticorum euenit, possunt ob percussorem grauem, modo atrox non sit ab Episcopo absolui, ex Textu in cap. quoniam de Vita, & honestate Clericor. Quia ratione communis vitæ facilius irascuntur, & que inuicem percussione, leuius patitur, & dulcissimi, ff. de leg. 2. ideoque facit conueniens ne pro qualibet iniuria ad Sedem Apostolicam remitterentur. Sicuti tradit Panormit. in d. cap. quoniam num. 3. Syluest. ver-

bo absolutio 4. num. 3. Nauarr. cap. 27. numero 91. Sayrus lib. 3. cap. 28. numero 26.

- 16 Quinto ianitor, seu ostiarius qui prætextu sui officij percutit clericum etiam animo iniuriandi, absolui potest ab Episcopo quamuis percussio grauis sit, modo enormitatem non attingat. Colligitur ex cap. si uero, de sententia excommunicat. & ibi Glossa, & Doctoribus. Idem dicendum est de officiali, seu apparitore alicuius potestatis etiam laicæ, qui atcendo tutam ex aliqua negligentia, non tamen ex proposito clericum percutit, qui ab Episcopo absoluitur, si percussio atrox non fuerit ex dicto cap. si uero. Quod si arrogando sibi iurisdictionem, & quasi id licite præstare posset, & non in defensionem ostij ibi commissi Ecclesiasticum percuteret, nequaquam absolui posset ab Episcopo, esto percussio quoad læsionem corporis leuis esset, quia grauis, & atrox est comparatione iniuriæ statui Ecclesiastico factæ: ut bene aduertit Molina disp. 62. num. 2.
- 17 Sexto conceditur Episcopo, & illo deficiente cuiuslibet Sacerdoti absolutio in mortis articulo. Ne quis ob defectum absolutiois æterna felicitate priuetur, & cruciatibus æternis addatur: ut habetur in dicto cap. si quis iudicet. l. 7. q. 4. & cap. non dubium. Cap. ea noscitur. Cap. quod de his, de sententia excomm. Namine articuli mortis periculum mortis ex quacunque causa proueniat, intelligitur. Vti ex communi sententia docet Nauarr. cap. 27. num. 271. Couarru. cap. alma. l. 1. §. 11. num. 8. Sayrus lib. 3. thesauri, cap. 28. n. 16. Molina disp. 63. in fine. Debet tamen absolui si fieri potest, exigi prius iuramentum de comparando; cum primum possit coram Sede Apostolica, vel eius Legato; aut aliàs habente potestatem absolui, iuxta cap. ea noscitur. Capit. quod de his, & cap. quamuis de sententia excommunicat. Quod si postmodum noluerit comparere in similem excommunicationem incidit. Ut deciditur cap. eos qui, de sententia excommunicat. in 6.
- 18 Septimo non solum ob prædictam necessitatem extremam, quæ grauisima est, absolutio ab hac excommunicatione concedi potest ab Episcopo, sed etiam ob quamlibet aliam necessitatem grauem, quæ notabiliter reddat difficilem recursum ad sedem Apostolicam, eiusque legatum, quia benignitas Ecclesiæ non parit diu suos fideles prænitentes excommunicatione obstrictos esse. Argum. cap. ea noscitur. Cap. quod de his. Cap. quamuis Cap. mulieres. Cap. de cetero, & aliis de sententia excommunicat. Et tradunt ferè omnes Doctores. Quapropter laborans tertiana, vel quartana febris, vel alio morbo; ob quem nequit absque graui difficultate Sedi Apostolicæ, seu aliàs habenti auctoritatem absolui se præsentate, potest ab Episcopo absolui. cap. quod de his, de sententia excommunicat. Item debilis, seu membro aliquo destitutus ob eius defectum absque graui incommodo non potest se Apostolicæ Sedi præsentare, ab Episcopo absoluiendus est, cap. ea noscitur, de sententia excommunicat. Idem est de nobili, seu uero delicato qui laborem itineris non uale sustinere. cap. mulieres. & cap. de cetero, de sententia excommunicat. Deinde pauper qui pro absoluteione obtinenda cogendus esset mendicare, aliàs non solutus; quia hæc obligatio nimis dura est, ideoque ob eam causam excusatur. Cap. quamuis. & cap. de his de sententia excommunicat. Secus esset, si professione mendicus esse, neque grauiorem molestiam ipse vel eius familia ex accessu ad Romanam curiam pateretur. Cap. ea noscitur de sententia excommunicat. Senibus uero estis fortes uideantur, quia tamen ex se periculose iter aggrediuntur concedi absolutio potest. Dicitur c. ea noscitur. & cap. quamuis de sententia excommunicat. Reputatur senex, si ultra septuagesimum annum processerit. leg. 1. Cod. qui atate. Deinde ob periculum itineris confurgens ex inimicorum insidiis, ex bello, ex peste, aliãque causa excusari à Romano recurso potest. Cap. de cetero. Cap. de his de sententia excommunicat. Præterea ob debitam subiectionem hæc excusatio admittenda est, uti contingit seruis, libertis, & filiis familias, qui absque graui damno eorum, quibus subdantur nequeunt Romam adire. Dicitur cap. mulieres, & cap. relatum de sententia excommunicat. Requiritur autem in horum absoluteione, ne ij quibus absolui subdantur fuerint delicti cooperatores, neue delictum atrox sit, uti ex suprad. cap. mulieres. & cap. relatum, constat. Tandem ob damnum alienum uitandum excusari ab itinere Romanæ curiæ aliquis potest. Hac enim ratione poterit excusari maritus, si ex eius discessu uxor, vel familia graue damnum patiatur. Parochus qui suos parochianos absque graui eorum detrimento nequit deserere. Gubernator ciuitatis, qui absque subditorum graui detrimento abesse nequit. Qui omnes estis possent pro absoluteione ad Sedem Apostolicam mittere. Adhuc possunt ab Episcopo absolui, quia ius non imponit excommunicato obligationem mittendi, sed comparandi si possit. Quæ potestare deficiente cessat obligatio; & conceditur Episcopo facultas. Vti ex communi tradit Nauarr. cap. 27. num. 90. Molina disp. 64. num. 6. Sayrus, lib. 3. cap. 28. num. 38. Bonac. l. 3. de censur. in part. disp. 2. q. 3. p. m. 6. sect. 5. num. 10.

Hæc dicta sunt spectato iure communi, & seclusis priuilegijs, nouoque iure Concilii Tridentini. Etiam in Concilio Tridentino. sessio. 24. capite 6. de reformatio. omnibus Episcopis, seu Episcopalem iurisdictionem habentibus conceditur potestas absoluiendi ab hac, & ab omni alia excommunicatione, modo delictum occultum sit, neque ad forum contentiosum deductum. Mendicantibus uero Religiosis ferè eadem facultas concessa est.

Pro prædictis duo aduertenda sunt, Primum non est concedenda huius excommunicationis absolutio, quin excommunicatio prius parti læsæ satisfactionem præstet, quantum commodè possit. Secundum, in euentu quo quis absoluitur ob temporale impedimentum exigere debet iuramentum comparandi coram Sede Apostolica, vel aliàs auctoritatem absoluiendi habente. Quod si postmodum non comparuerit in similem excommunicationem incidet, iuxta Textum in capit. eos qui, de sententia excommunicat. in 6.

PUNCTVM XXIV.

De excommunicationibus contentis in quinque libris Decretalium, summo Pontifici referatis.

- 1 Declaratur excommunicatio, quam incurrit nolens parere diffinitiuæ sententiæ Legati Pontificis, & in eadem continuatione per annum perseverans.
- 2 Qui falsas litteras se habere cognoscit, tenetur sub pena excommunicationis infra 20. dies destruere, aut resignare.
- 3 Clerici qui cum excommunicatis à Pontifice participant in officijs Diuinis, excommunicationis referata subiciuntur.
- 4 Imponentes, exigentesque tributum à personis Ecclesiasticis excommunicantur.
- 5 Aliqui incendiarios affirmant excommunicatione esse immoderatos. Sed uerius est oppositum.
- 6 Iudices qualiter teneantur aduersus incendiarios excommunicationem profere, declaratur.
- 7 Prolati sententiæ excommunicationis aduersus incendiarios, qui in illam incurran.
- 8 Contracti à excommunicatione, si iudex excommunicationem publicè, eius absoluteio Pontifici referatur, Vbi declaratur qualiter faciendâ sit hæc publicatio.
- 9 Effractores, spoliatoresque Ecclesiarum excommunicantur.
- 10 Explicatur in quo Textu hæc excommunicatio continetur.
- 11 Vbi hæc excommunicationis sit locus, debent sacrilegi Ecclesiam infringere, illamque spoliare.
- 12 Quid nomine Ecclesiæ ibidem intelligatur.
- 13 Hæc excommunicatio post denunciationem Summo Pontifici referatur.

PRIMA excommunicatio, quæ refertur à Nauarro cap. 27. num. 93. Sayrus lib. 3. cap. 29. num. 1. Suar. disp. 22. sit. 2. num. 1. Filiucio tract. 1. cap. 2. q. 2. Tolet. lib. 1. cap. 3. habetur in cap. quærenti, de officio delegati, ubi excommunicatus à Delegato Pontificis, eo quod eius sententiæ definitiuè parere uoluerit, si per annum in excommunicatione perseverauerit absoluitur illius excommunicationis Pontifici referatur. Hæc tamen excommunicatio non est ipso iure lata, sed à Delegato fertur per sententiam, neque directè Sedi Apostolicæ referatur, sed indirectè quatenus elapso anno nullus est qui ab hac excommunicatione absolueret possit præter Pontificem. Non inferior delegatus, ut de se constat, neque etiam ipse delegatus; siquidem post annum finitum cessat illius iurisdicctio ex d. cap. quærenti, & ex cap. si iudicisti, de officio delegati. Ut aduertit Tolet. & Suar. loc. alleg. & Bonac. l. 3. de cens. disp. 2. q. 3. p. 22.

Secunda habetur in cap. dura, de crimine falsi in hæc uerbis: Statuimus, ut generalis sententiæ excommunicationis promulgatæ, quam per singulas parochias faciatis frequentius inuocari. Quod si quis falsas litteras se habere cognoscit infra 20. dies litteras illas aut destruatur, aut resignet, si penam excommunicationis uoluerit euadere, quam nisi forsitan in mortis articulo sine specialiali mandato nostro à quoquam uolumus relaxari, nec etiam præsumpta fuerit contra hoc absoluteio quamquam habeat firmitatis. Notandum est in prædicto Textu nullam fieri excommunicationem, sed solum præceptum diceclano impostum, ut excommunicationem promulget aduersus eos, qui litteras Sedis Apostolicæ falsas habent; neque eas destruant, vel resignant. Quare retinent falsas litteras, dum à diceclano non promulgatur excommunicationis sententiæ, in nullam excommunicationem incidit. Promulgatâ autem à diceclano